

Авторська довідка (кваліфікаційної роботи бакалавра)

Назва кваліфікаційної роботи бакалавра: Психологічні особливості страхів у дітей старшого дошкільного віку.

Назва (англ.): Psychological Features of Fears in Older Preschool Children.

Освітній ступінь : бакалавр

Шифр та назва спеціальності: 053 Психологія

Екзаменаційна комісія: _____

Установа захисту: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Дата захисту: 19.06.2026.   **Місто:** Тернопіль

Сторінки:

Кількість сторінок роботи: 76

УДК: 159.9

Автор роботи

Прізвище, ім'я, по батькові (укр.): Юрин Вікторія Ігорівна

Прізвище, ім'я (англ.): Yuryn Viktoriia

Місце навчання (установа, факультет, місто, країна): Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, ф-т Економіки і менеджменту, м. Тернопіль, Україна

Керівник

Прізвище, ім'я, по батькові (укр.): Періг Ірина Мирославівна

Прізвище, ім'я (англ.): Perih Iryna

Місце праці (установа, підрозділ, місто, країна): Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, кафедра психології, м. Тернопіль, Україна

Вчене звання, науковий ступінь, посада: кандидат психологічних наук, доцент

Рецензент

Прізвище, ім'я, по батькові (укр.): Гарматюк Оксана Олегівна

Прізвище, ім'я (англ.): Harmatiuk Oksana

Місце праці (установа, підрозділ, місто, країна): Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, кафедра менеджменту та адміністрування, м. Тернопіль, Україна

Вчене звання, науковий ступінь, посада: кандидат економічних наук, доцент

Ключові слова

українською: дитячі страхи, тривожність, старший дошкільний вік, емоційний розвиток, психокорекція, казкотерапія, воєнний стан

англійською: children's fears, anxiety, older preschool age, emotional development, psychological correction, fairy-tale therapy, martial law

Анотація

українською:

Кваліфікаційна робота присвячена проблемі емоційних порушень та своєчасної їх корекції у дітей є надзвичайно актуальною в сучасній психологічній науці, особливо в контексті воєнного стану в Україні, який зумовлює додатковий хронічний стрес для несформованої дитячої психіки. Поглиблений аналіз та практичне вирішення цієї проблеми представлені у бакалаврській кваліфікаційній роботі на тему «Психологічні особливості страхів у дітей старшого дошкільного віку».

Актуальність теми зумовлена тенденцією до збільшення кількості дітей із підвищеною тривожністю, емоційною нестабільністю та невротичними страхами, що виникають внаслідок порушення безпечного середовища через бойові дії, а також під впливом несприятливих чинників сімейного виховання.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та емпіричне виявлення психологічних особливостей виникнення, прояву та структури страхів у дітей старшого дошкільного віку, а також розробка й апробація ефективної програми їх психокорекції.

У першому розділі здійснено теоретичний аналіз дефініції «страх» у психологічних концепціях (психоаналітичній, когнітивній, гуманістичній), розглянуто вікові періодизації та специфіку прояву емоційних порушень у старших дошкільників. Доведено сенситивність віку 5-6 років до виникнення екзистенційних та соціальних страхів.

Другий розділ присвячено емпіричному дослідженню, яке проводилося на базі закладу дошкільної освіти №36 «Журавка» м. Тернополя за участю 30 дітей. Завдяки комплексу методик («Страхи в хатинках» М. Панфілової, О. Захарова та тесту тривожності Р. Теммла, В. Амена, М. Доркі) виявлено, що найпоширенішими є страх смерті батьків (100%), власної смерті (93,2%), болю (85,8%) та страх війни (82,5%). Визначено чіткі гендерні відмінності: дівчатка мають вищі показники тривожності щодо фізичної безпеки та соціальної оцінки, тоді як хлопчики гостріше реагують на ситуації соціальної конкуренції.

У третьому розділі розроблено комплексну програму психокорекції страхів, яка базується на методах ігрової терапії, казкотерапії, арт-терапії та тілесно-орієнтованих техніках, спрямованих на зниження емоційної напруги та формування навичок саморегуляції. Четвертий розділ описує алгоритм безпечної та етичної діяльності психологічної служби в ЗДО відповідно до нормативних вимог охорони праці.

Практичне значення роботи полягає у можливості безпосереднього використання розробленої програми практичними психологами та вихователями ЗДО для подолання та профілактики страхів і тривожності у дошкільників.

англійською:

The problem of emotional disorders in children is highly relevant in modern psychology, especially under martial law in Ukraine, which causes chronic stress for the child psyche. A comprehensive analysis of this issue is presented in the bachelor's thesis "Psychological Peculiarities of Fears in Older Preschool Children".

The urgency of the topic is determined by the growing number of children with high anxiety and neurotic fears caused by the loss of a safe environment due to hostilities and unfavorable family factors.

The purpose of the work is to theoretically substantiate and empirically identify the features of fears in older preschoolers, as well as to develop and test an effective psychological correction program.

The first chapter provides a theoretical analysis of "fear" in psychological concepts and examines the specificity of emotional disorders in 5-6-year-olds.

The second chapter presents an empirical study conducted at Preschool No. 36 "Zhuravka" (Ternopil) among 30 children. Using diagnostic methods, it was revealed that the most common fears

are the death of parents (100%), one's own death (93.2%), pain (85.8%), and war (82.5%). Gender differences showed that girls worry more about physical safety and social evaluation, while boys react more to social competition.

The third chapter introduces a psychological correction program based on play, fairy-tale, art, and body-oriented therapies to reduce tension and build self-regulation. The fourth chapter covers occupational health and safety requirements for psychological services in preschools.

The practical significance lies in the direct application of this program by psychologists and educators to prevent and overcome anxiety in preschoolers.